

Spreektekst Wilma Dirken

*Vastellen Brabantse Aanpak Stikstof
13 december 2019*

Anton, Ben, Bas, Corne, Dieuwke, Frans, Ferdinand, Gert, Walter, Wiebe, en nog heel veel anderen. Dit is niet het adressenlijstje van de kerstman, maar het begin van een lange lijst met namen van alle mensen die de VVD-fractie de afgelopen maanden heeft gesproken. De een is boer, de ander bouwer, de ander eigenaar van een kleiner of groter bedrijf.

Ze hebben 1 ding met elkaar gemeen: stuk voor stuk hebben ze ons verteld dat ze willen dat Brabant vooruit kan. En ze willen ook, als dat echt moet, bijdragen aan een oplossing voor het stikstofprobleem. Maar ze hebben ook allemaal gevraagd om haalbare oplossingen.

Nog veel meer mensen mailden of belden ons. Mijn excuus aan iedereen die door de drukte geen antwoord heeft gekregen.

Een deel van de mensen die we spraken is vandaag hier. Zij, en alle andere aanwezigen, rekenen vandaag op besluitvorming. Maar omdat er geen voorstel voorligt, en alleen een beleidskader, komt er eigenlijk geen stemming. Wij vragen daarom de staten om over een motie te stemmen die GS opdracht geeft om concreet en voortvarend met de Brabantse Aanpak Stikstof aan de slag te gaan.

Voorzitter, we hebben veel gepraat en veel geluisterd. En we hoorden dat er veel beeldvorming is ontstaan. De landbouw wordt overspoeld met social media berichten waarin het kaf nauwelijks van het koren is te onderscheiden en boeren voelen zich niet meer gewaardeerd, de industrie durft nauwelijks nog naar voren te treden vanwege alle beeldvorming, en de bouwers begrijpen niet waarom zij stil moeten liggen voor een probleem waar zij in hun eigen ogen nauwelijks verantwoordelijk voor zijn. De sectoren lijken onderling steeds verder tegenover elkaar te gaan staan. Als VVD-fractie willen we niet in zo'n Brabant wonen. Wij willen in een Brabant wonen waar partijen met elkaar praten, niet over elkaar. Daarom zijn we blij dat ook het college van GS de laatste weken met veel partners uit het veld heeft gesproken en draagvlak heeft gezocht bij het opstellen van de Brabantse Aanpak Stikstof.

Als VVD beseffen we ons heel goed dat er voor de stikstofaanpak geen makkelijke of populaire oplossingen zijn. Niet landelijk en niet provinciaal. Alle oplossingen doen immers pijn. Maar als bestuurspartij gaan wij onze verantwoordelijkheid niet uit de weg, ook niet als dat betekent dat we vervelende keuzes moeten maken. Daarom vinden wij dat geen enkele oplossing op voorhand afgewezen moet worden. Als we echt willen dat Brabant niet op slot komt te staan, dan mogen er geen taboes op oplossingen zijn! Het is goed om te zien dat GS dat uitgangspunt, geen taboes, ondersteunen. Alle sectoren moeten immers een bijdrage gaan leveren, en voor de VVD is natuur ook een sector. We de zien de plannen van het kabinet op natuur dan ook graag tegemoet.

Voorzitter, in 2017 is de VVD akkoord gegaan met de besluitvorming rond stikstofreductie, omdat de ontwikkeling van Brabant zo snel ging, dat we wilden voorkomen dat Brabant op slot zou gaan. Ook dat was een vervelend besluit, maar we hebben die verantwoordelijkheid genomen om Brabant vooruit te kunnen helpen. Daarbij hebben we als VVD wel voorwaarden gesteld, onder andere rond haalbaarheid en betaalbaarheid. We hebben toen gedaan wat nodig was, en zijn ook nu bereid te doen wat nodig is, maar wel met dezelfde voorwaarde: het moet realistisch zijn. We vinden dan ook dat in dit dossier de bereidheid moet bestaan om steeds met de kennis van vandaag te kijken naar de stukken die er liggen. Aanpassingen in landelijke wetgeving zullen bijvoorbeeld zorgen dat we nog een aantal keer opnieuw met de kennis van die dag zullen moeten kijken.

Brabant is een provincie met een enorme diversiteit. We hebben zo'n 2 miljoen inwoners, een bloeiende economie in veel verschillende sectoren (logistiek, industrie, landbouw, mkb, etc), een uitgebreid wegennetwerk, veel recreatiemogelijkheden, en een aantal mooie natuurgebieden. Vanwege deze diversiteit lopen we in Brabant eerder tegen de depositiegrenzen aan dan in andere provincies. Als we deze diversiteit willen houden, en dat wil de VVD, dan is het sinds de uitspraak van de Raad van State alleen maar belangrijker geworden dat er voor iedereen voldoende stikstofruimte beschikbaar blijft. Daarom staan wij nog steeds achter het eerder genomen besluit om tot emissiereductie te komen.

Maar zoals gezegd: dat moet dan wel via een realistisch pad.

Wij kunnen het voorstel van GS dan ook ondersteunen om voor een deel van de veehouderij de datum te verschuiven waarop aanvragen moeten zijn ingediend, net als de datum waarop systemen moeten zijn aangelegd. Voorzitter, ik zeg bewust: "voor een deel van de veehouderij", omdat nog steeds het beeld bestaat dat alle veehouders aan de slag moeten. Misschien dat de gedeputeerde nog eens uit kan leggen om welke veehouders het nu precies gaat?

Voor een ander deel van deze ondernemers heeft de VVD via het amendement van 25 oktober al een ander traject bedongen: ondernemers die aan de slag willen met innovatieve systemen hebben toen al meer tijd gekregen. Het is goed om te zien dat GS nu ook de handschoenen oppakken die de VVD heeft aangereikt om voor deze groep aanvullend beleid te maken waarbij de 'time to market' leidend wordt boven deadlines. Geen hardheidsclausule meer dus, maar beleid. Wel vragen we ons af hoe deze groep ondernemers aan GS kan laten weten dat ze voor het innovatiespoor kiezen. Wij snappen dat dat niet kan met een mailtje of appje, maar iets wat lijkt op een vergunningaanvraag gaat veel te ver. Is GS bereid om te kijken of dit zo simpel mogelijk gehouden kan worden?

In de vele gesprekken en mailwisselingen die we de afgelopen weken hadden, kwamen twee punten in het bijzonder erg vaak naar voren: jongvee en ideeën voor reducties van meerdere stoffen tegelijk. Als bijzondere uitwerking van ons eerdere amendement, dat gelukkig veel steun kreeg in de Staten, dienen we daarom rond deze twee punten moties in. Daarmee vragen we GS om ruimhartig naar deze innovaties te kijken. We horen graag of de gedeputeerde deze moties wil aanvaarden.

Een van de dingen waar we ook veel over gehoord hebben deze laatste week heeft met extern salderen te maken. Het is voor veel mensen in het veld niet meer duidelijk wat nu de relatie is tussen de IOV en de regels rond extern salderen. En hoewel het misschien een technische vraag is, zullen veel van de aanwezigen het zeker op prijs stellen als de gedeputeerde zometeen nog eens helder uitlegt hoe het zit.

Voorzitter, de VVD kan zich uitstekend vinden in het maatwerk van de gebiedsgerichte aanpak dat GS voorstelt. Geen generieke maatregelen, maar aan de slag om te dweilen waar het lekt. Per gebied een eigen traject, om te doen wat nodig is. Dat de buurprovincies en buurlanden daarbij worden betrokken, vinden wij niet meer dan logisch. Veel N2000gebieden houden immers niet op bij de grens van Brabant.

Waar de VVD wel moeite mee heeft, is om nu al over een afnamepad van 25 tot 40% reductie te spreken. Wij vinden dat de eerste stap voor elk gebied een inventarisatie moet zijn: wat is de vraag naar stikstofruimte in dat gebied eigenlijk, en hoe moet die vraag gezien worden in relatie tot het betreffende N2000 gebied? Met andere woorden: GS, breng eerst eens in beeld welke projecten er zijn, en hoe groot het belang daarvan is. Als het gaat om bijvoorbeeld ziekenhuizen, wegen als de N65 of N270, of dijken, dan mag een reductiepercentage dat we zelf vaststellen volgens ons niet belangrijker zijn. Wij horen graag een reactie van de gedeputeerde hierop.

Daarnaast vinden we dat de stikstofruimte die beschikbaar komt via de voorgestelde stikstofbank op een goede wijze ingezet moet worden. Zoals ik al eerder zei: voor de VVD is het van belang dat Brabant niet op slot gaat. Dat betekent dat wij het erg belangrijk vinden dat de werkgelegenheid op peil blijft. Via een motie roepen wij GS op om daar bij de verdeling van stikstofruimte prioriteit aan te geven.

Voorzitter, in het begin van mijn betoog gaf ik aan dat we met veel mensen uit verschillende sectoren hebben gepraat. Daardoor snappen we ook de stelling van GS dat voor de industrie een ander spoor gevolgd moet worden. De uitstoot via grote schoorstenen veroorzaakt immers depositie op een veelheid van N2000 gebieden in andere provincies, al is het soms in zeer kleine hoeveelheden. Kan GS aangeven of hier al op landelijk niveau over gesproken wordt, of wanneer dit in de zeer nabije toekomst gaat gebeuren?

Eenzelfde vraag voor de bouwsector: wij zien dat GS ook ideeën heeft over emissiereductie in de sector, en zijn benieuwd of hier al gesprekken over gevoerd zijn of wanneer dat gaat gebeuren?

En kan de gedeputeerde ook zijn visie geven in hoeverre sectoren naar zijn mening elkaar kunnen helpen, bijvoorbeeld door het tijdelijk verleen van niet gebruikte stikstofruimte voor een bouwproject? Is zo'n vorm van tijdelijkheid een van de voorwaarden waar GS aan denkt? En wat dat verleen betreft: als wij in het veld vroegen of dit een helpend

instrument zou zijn, dan kregen we daar positieve reacties op. Wij zijn dus blij dat GS dit instrument overneemt, waarmee Brabant voorop loopt ten opzichte van invoering in de rest van Nederland.

Voorzitter, ik rond af. Maar niet nadat ik GS heb kunnen vragen hoe zij de communicatie over de Brabantse Aanpak Stikstof vorm gaan geven. Als VVD vinden wij het erg belangrijk dat er met alle betrokkenen wordt gecommuniceerd en dat er met de partners wordt overlegd, ook als de onderwerpen ingewikkeld zijn en de oplossingen soms pijn doen. Maar alleen door naar elkaar te luisteren kan er draagvlak en begrip voor elkaar ontstaan, ook al zijn de keuzes niet noodzakelijk die van jou of van je sector. In dat Brabant wil de VVD wonen.

Voorzitter, tot zover.